

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітнього компонента
ОДФ 2. 12 Методика навчання української мови**

підготовки

бакалаврів
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

013 Початкова освіта
(код і найменування спеціальності)

2024 рік

Робоча програма освітнього компонента ОДФ 2. 12 Методика навчання української мови для студентів спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти 2 курсу.

Розробник: Лук'яник Л. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, док. пед. наук, професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Передумови вивчення навчальної дисципліни	ОДФ 2. 01 Вступ до спеціальності та професійна етика ОДФ 2. 02 Загальна психологія ОДФ 2. 03 Вікова та педагогічна психологія ОДФ 2. 04 Загальна педагогіка ОДФ 2. 07 Технології освітнього процесу НУШ	
Курс	2	2
Семестр / триместр	3-4	4-5
Загальний обсяг годин / кредитів	150/5	150/5
Кількість змістовних модулів	5	5
Годин на аудиторне вивчення	68	18
Годин на самостійне вивчення	82	132
Форма підсумкового контролю	іспит	іспит

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Методика навчання української мови» полягає у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів, зокрема, озброєння здобувачів вищої освіти знаннями теорії та методики навчання української мови, формування та розвиток умінь, необхідних для здійснення педагогічної діяльності в умовах Нової української школи, сприяння розвитку професійної самостійності майбутніх учителів початкових класів, умотивованості до творчої професійної діяльності.

Завдання курсу:

- підготувати майбутніх учителів початкових класів до педагогічної діяльності в умовах реформування сучасної школи, реалізації концепції мовно-літературної освіти в Україні;
- забезпечити засвоєння здобувачами системи теоретичних знань і професійних умінь, які допоможуть їм формувати в учнів мовну і мовленнєву компетентності, виховувати свідомих громадян України;
- навчати здобувачів співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї в практику вивчення української словесності;
- розвивати у майбутніх учителів початкових класів пізнавальні інтереси, прагнення до вдосконалення своєї професійної підготовки, уміння працювати з навчально-методичною літературою;
- формувати в майбутніх учителів дослідницькі навички, розвивати вміння проводити самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у результаті вивчення курсу здобувач оволодіває такими компетентностями:

Інтегральна компетентність ІК

Інтегральна компетентність передбачає здатність розв'язувати складні спеціалізовані

завдання та практичні проблеми в галузі початкової шкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик початкової освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності СК

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання

ПР-01 Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-04 Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

Після вивчення курсу «Методика навчання української мови» студенти повинні **знати:**

- методи й прийоми навчання української мови у початковій школі, методи розвитку мовлення;
- застосовувати набуті знання у процесі навчання української мови в початковій школі;
- здійснювати добір матеріалів для уроків української мови;
- опановувати ключові компетентності.

уміти:

- працювати з навчальною та педагогічною літературою;
- визначати проблеми дидактики, лінгводидактики;
- проводити науковий, методичний аналіз проблеми залежно від предмета дослідження;
- здійснювати майбутню професійну діяльність в полікультурному середовищі.

володіти:

- державною мовою,
- теоретичними знаннями й практичними вміннями у процесі навчання української мови;
- комунікативною компетентністю через створення на уроці умов для практичної мовленнєвої діяльності;
- процесом навчання української мови на формування національно мовленнєвої особистості;
- розвивати вміння проектувати освітній процес відповідно до вимог НУШ.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Методика навчання української мови як педагогічна наука

Тема 1. Наукові основи методики української мови та її місце серед інших наук

Предмет і завдання курсу «Методика навчання української мови у початковій школі».

Зміст мовної освіти. Наукові засади методики. Значення методики для викладання української мови в школі.

Зв'язок методики навчання української мови з суміжними дисциплінами: філософією, мовознавством, педагогікою і психологією. Системний підхід до мовних явищ та відтворення його в методиці.

Зміст і будова курсу методики навчання української мови. Короткий огляд історії розвитку методики навчання української мови. Основна література до курсу.

Тема 2. Теоретико-практичні питання побудови сучасного початкового курсу української мови

Основні розділи курсу, їх зумовленість змістом, завданнями вивчення української мови як навчальної дисципліни в системі занять у початкових класах.

Українська мова як навчальна дисципліна в початкових класах, її значення і місце в системі початкової освіти. Мета й завдання навчання української мови в початкових класах за чинними програмами.

Зміст навчання й обсяг знань і навичок учнів з української мови в 1-4 класах. Короткий огляд чинних програм і підручників з української мови та читання. Альтернативні підручники (спільні та відмінні підходи вчених до побудови підручників).

Тема 3. Моделювання та конструювання уроків української мови в початкових класах

Поетапний характер сприйняття нового. Зв'язок поетапності процесу пізнання, засвоєння знань, набуття вмінь з проблемою типології уроків.

Структура уроку. Структура компетентнісного уроку.

Моделювання та конструювання уроків української мови в початкових класах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Методика навчання грамоти

Тема 4. Наукові основи методики навчання грамоти

Лінгвістичні і психологічні основи методики навчання грамоти. Психофізіологічна характеристика процесів читання і письма.

Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти з урахуванням вікових особливостей.

Історико-критичний огляд методів навчання грамоти. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти.

Тема 5. Добуквений період навчання грамоти

Основні завдання добуквеного періоду. Форми виявлення ступеня готовності дітей до навчання грамоти для здійснення індивідуального підходу в навчанні читання й письма, розвитку мовлення.

Розвиток усного мовлення – провідний принцип роботи в добуквений період. Розвиток фонетичного слуху.

Підготовка до навчання читати.

Методика формування в учнів початкових уявлень про слово, речення, висловлювання. Прийоми моделювання та конструювання речень, які складаються з одного, двох і більше слів.

Методика ознайомлення учнів з фонетичними поняттями: звуки мовлення, склад, наголос, наголошений звук, склад з наголошеним голосним. Методика паралельного застосування прийомів звукового аналізу й звукового синтезу.

Методика підготовки першокласників до письма.

Зміст, структура й методика уроків мови в добуквений період. Ознайомлення зі змістом, побудовою сторінки Букваря для роботи в підготовчий період.

Тема 6. Буквений період навчання грамоти

Основні завдання буквеного періоду. Два етапи букварного періоду навчання грамоти.

Методика визначення теми, мети уроку та кінцевого навчального результату. Аналіз змісту навчання. Виявлення виховної мети у змісті навчання.

Відбір прийомів і методів з метою ефективного засвоєння виучуваного матеріалу.

Методика пропедевтичного вивчення частин мови та елементів лексики й синтаксису у роботі над колонками слів.

Методика опрацювання тексту та сюжетного малюнка. Розвиток мовлення у процесі засвоєння звуків української мови.

Прийоми розвитку творчих здібностей школярів у роботі за змістом сторінки Букваря.

Тема 7. Післябуквений період навчання грамоти

Основні завдання післябуквеного періоду.

Удосконалення навички читання.

Програмні вимоги до роботи з дитячою книгою в період навчання грамоти. Зв'язок зі шкільною бібліотекою. Організація класної бібліотеки.

Робота над аудіюванням у період навчання грамоти. Загальна характеристика говоріння у період навчання грамоти. Удосконалення звуковимови учнів першого класу.

Збагачення, уточнення й активізація словникового запасу учнів. Основні прийоми тлумачення слів. Формування граматичного ладу дитячого мовлення та розвиток зв'язного мовлення (робота над реченням, діалогом і монологом).

Тема 8. Структура урків української мови та читання в першому класі

Якість уроків української мови та читання в період навчання грамоти. Загальнодидактичні та методичні вимоги до уроків української мови та читання в першому класі.

Структура уроку читання в буквений період. Структура уроку письма в буквений період. Структура інтегрованого уроку української мови та читання в першому класі.

Послідовність опрацювання навчального матеріалу, поданого на сторінках і тематичних розворотах Букваря.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Методика навчання каліграфії

Тема 9. Основи початкового оволодіння навичкою письма.

Закономірності, особливості формування та розвитку письма.

Дидактичні принципи навчання письма. Методи і прийоми навчання правильного і красивого письма.

Умови навчання правильного і красивого письма.

Тема 10. Методика формування навички письма в учнів початкових класів

Завдання формування графічних навичок письма та програмні вимоги сьогодення.

Методика навчання каліграфічного письма першокласників, особливості його формування: письмо основних елементів літер; написання рукописних літер; труднощі в навчанні письма першокласників і шляхи їх подолання; техніка письма на дошці.

Удосконалення навичок правильного письма в 2–4 класах. Виправлення індивідуальних помилок у почерку учнів. Контроль і оцінювання графічних навичок письма на основі компетентнісного підходу. Написання арабських цифр і чисел з ними.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Методика вивчення елементів фонетики, лексики, словотвору, граматики, орфографії

Тема 11. Лінгвістична основа навчання молодших школярів української мови у взаємозв'язку всіх мовних рівнів

Зміст і структура курсу української мови в початковій школі. Лінгводидактичні та психолого-педагогічні принципи навчання української мови.

Короткий огляд програм і підручників з української мови. Причини переходу школи на нові навчальні плани і програми. Принципи побудови й зміст чинних програм з української мови для 1-4 класів. Змістові лінії програми, їх суть і принципи реалізації. Особливості програм для шкіл нового типу.

Сучасні методи і прийоми вивчення мови в початковій школі. Класифікація методів навчання.

Вправи як метод, що забезпечує осмислення мовних знань учнями 1-4-их класів. Види вправ з української мови для молодших школярів.

Засоби навчання мови. Дидактичний матеріал для занять з української мови та вимоги до нього. Наочність і технічні засоби навчання, їх види й методика використання. Методика складання опорних таблиць, схем.

Сучасні вимоги до уроків мови. Типи, структура і методика уроків мови в початковій школі.

Тема 12. Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоепією та графікою

Система фонетичних понять у початковому курсі української мови.

Зв'язок занять з фонетики з вивченням графіки, орфографії, орфоепії, граматики, із заняттями з розвитку мовлення. Ознайомлення із засобами милозвучності української мови.

Завдання вивчення фонетики: вироблення вмінь і навичок правильно артикулювати звуки; розвиток мовного слуху учнів, мовної та слухової пам'яті; чітке розмежування звуків і літер; установлення відповідності чи невідповідності між вимовою і написанням. Формування орфоепічних навичок, удосконалення дикції й розвиток умінь володіти голосом.

Формування у молодших школярів поняття про систему голосних та приголосних звуків української мови.

Методика формування в учнів орфоепічних навичок на основі знань з фонетики і графіки. Види вправ з фонетики, орфоепії, їх значення та методика.

Методика проведення повного і часткового звукового та звуко-буквеного аналізів у початкових класах.

Тема 13. Засвоєння елементів лексики

Лексикологія як лінгвістична основа методики словникової роботи в школі. Значення і завдання словникової роботи в 1-4 класах. Джерела збагачення словникового запасу учнів.

Прийоми розкриття лексичного значення слів.

Методика роботи над синонімами, антонімами, омонімами та багатозначними словами. Види вправ та методика їх проведення.

Методика організації та проведення занять, спрямованих на закріплення й активізацію словника учнів початкових класів.

Прийоми запобігання лексичним помилкам у процесі підготовчої роботи. Методика роботи над виявленими лексичними помилками в письмовому чи усному мовленні школярів.

Тема 14. Методика вивчення граматичних понять

Місце граматики в шкільному курсі української мови. Пізнавальне і практичне значення граматики, її роль у формуванні вмінь і навичок (мовленнєво-розумових, навчально-мовленнєвих, орфографічних, пунктуаційних), у попередженні та подоланні граматичних помилок, збагаченні мовлення. Значення граматичних знань для засвоєння орфографії.

Методичні основи формування граматичних понять.

Грамматичні вправи, їхнє значення у засвоєнні граматичних знань та формуванні граматичних умінь.

Значення, завдання, зміст і принципи вивчення частин мови в шкільному курсі. Зв'язок вивчення частин мови з фонетикою, лексикою, словотвором, синтаксисом, орфографією і розвитком мовлення.

Тема 15. Методика вивчення частин мови

Вивчення частин мови на синтаксичній основі. Наступність і перспективність у вивченні частин мови в початкових, середніх і старших класах. Формування поняття про частини мови на основі їх лексичного значення, морфологічних ознак, синтаксичної ролі й особливостей словотвору. Вивчення системи відмінювання і словотвору частин мови в зв'язку з орфографією та розвитком мовлення.

Методи й прийоми теоретично-практичного вивчення частин мови: морфологічний розбір, утворення різних форм слів і нових слів за допомогою словотворчих морфем, установлення пропущених слів у відповідній формі, заміна одних форм іншими, складання

словосполучень і речень, спостереження над уживанням паралельних логічних форм, програмування, алгоритмізація

Методика часткового і повного морфологічного розбору (за частинами мови).

Тема 16. Система вивчення морфемної будови слова

Значення і завдання роботи над морфемною будовою слова у початковій школі.

Система у вивченні морфемної будови слова; методика розкриття понять; способи визначення морфемних частин слова.

Розкриття значення морфем; уточнення й збагачення лексичного запасу учнів у процесі вивчення морфологічної будови слова. Прийоми вивчення морфемної будови слова; морфемний аналіз, розбір слів з однаковими морфемами; добір антонімів і синонімів до поданих слів; етимологічний аналіз.

Пропедевтика вивчення елементів словотвору: види словотворчих вправ, методика їх проведення. Ознайомлення учнів із способами словотвору: труднощі у засвоєнні словотворчих понять; система вправ; словотворчий аналіз, методика його проведення. Лексична робота: утворення слів за даними моделями, використання словотворчих синонімів; робота із словниками.

Тема 17. Методика роботи над елементами синтаксису та пунктуації в початкових класах

Значення знань із синтаксису в початковій школі. Зв'язок синтаксису з лексикою, морфологією і розвитком мовлення учнів. Методика ознайомлення з поняттями словосполучення і речення, зв'язок слів у словосполученні й реченні, типи речень.

Методи й прийоми теоретично-практичного вивчення синтаксису: аналіз словосполучень, синтаксичний розбір речення, заміна одних синтаксичних конструкцій іншими, поширення й скорочення речень, складання речень за опорними словами, схемами, інтонаційно-смісловий розбір речень і текстів.

Система роботи над елементами пунктуації. Поняття про пунктограму. Пунктуаційні правила, їх класифікація, методика вивчення пунктуаційних правил.

Типи пунктуаційних помилок. Причини пунктуаційних помилок, їх попередження. Методика виправлення, обліку й класифікації пунктуаційних помилок. Система роботи над пунктуаційними помилками.

Методика синтаксичного і пунктуаційного розборів у початковій школі.

Тема 18. Методика вивчення орфографічного матеріалу

Значення орфографії та її місце в шкільному курсі української мови. Завдання навчання орфографії. Природа орфографічних навичок та психологічні основи їх формування. Умови формування орфографічної навички.

Основні принципи навчання орфографії: зв'язок навчання орфографії з граматиною і розвитком мовлення, роль свідомості й автоматизму у навчанні орфографії. Роль правил. Поняття про орфограму. Класифікація орфограм. Залежність навчання орфографії од принципів українського правопису, характеру орфограм, етапів навчання, діалектних особливостей мовлення учнів. Методика вивчення орфографічних правил.

Тема 19. Лінгводидактичне спрямування уроку на вивчення орфографічного матеріалу

Методика вивчення орфографічних правил. Основні прийоми навчання орфографії. Види орфографічних вправ, методика їх проведення: орфографічний розбір, різні види списування, диктанти, запис вивченого напам'ять, робота з орфографічним словником, творчі вправи та ін.

Труднощі у вивченні орфографії, шляхи їх подолання. Система роботи над орфографічними помилками. Методика виправлення, обліку й класифікації помилок. Норми й критерії оцінювання орфографічних навичок учнів. Аналіз орфографічних помилок. Причини виникнення орфографічних помилок, способи їх запобігання.

Ведення учнівських зошитів, вимоги до оформлення письмових робіт з мови. Критерії та норми навчальних досягнень учнів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5.

Методика розвитку мовлення учнів початкових класів

Тема 20. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів. Методи розвитку мовлення

Загальне поняття про зв'язне мовлення. Значення і завдання роботи з розвитку вмінь і навичок усного та писемного зв'язного мовлення. Місце занять з розвитку зв'язного мовлення у шкільному курсі мови.

Основні принципи методики розвитку мовлення. Основні напрями роботи з розвитку мовлення.

Основні методи і прийоми формування в учнів уявлення про мову і мовлення. Способи і прийоми навчання зв'язним висловлюванням.

Види робіт з розвитку зв'язного мовлення.

Удосконалення рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Аудіювання, читання. Основні форми роботи, методика проведення.

Робота над продуктивними видами мовленнєвої діяльності. Основні методи і прийоми формування в учнів уявлення про мову і мовлення. Говоріння. Діалогічне мовлення.

Тема 21. Текст, його структура. Побудова текстів, їх аналіз, редагування.

Методика формування в учнів уявлення про текст. Ознайомлення з типами текстів. Тема тексту, його основна думка, заголовок; будова тексту, абзац.

Робота над творами різних видів і стилів (твори-розповіді, твори-описи, твори-роздуми, есе).

Засобами міжфразового зв'язку; залежність вибору мовних засобів від ситуації мовлення.

Методика формування в молодших школярів елементарних, уявлень про стилі мовлення: художній, науковий, діловий. Ділові папери у початкових класах.

Конструювання зв'язних текстів різних типів і стилів мовлення.

Тема 22. Основні напрями роботи з розвитку мовлення

Удосконалення в учнів початкових класів основних видів мовленнєвої діяльності. Робота за всіма напрями розвитку мовлення: вимовним, лексичним (словниковим), граматичним, синтаксичним (текстовим). Методи розвитку мовлення.

Вправи на удосконалення звуковимови. Послідовність роботи по вдосконаленню дикції

Прийоми роботи над значенням нового слова. Система словникової роботи з учнями початкових класів.

Вправи із словосполученнями, які спрямовані на розвиток мовлення учнів.

Вправи з реченням творчого характеру.

Тема 23. Завдання і методика розвитку монологічного мовлення. Усний та письмовий переказ.

Завдання і методика розвитку монологічного мовлення. Види робіт з розвитку зв'язного писемного мовлення, їх значення.

Фази розуміння мовлення як діяльності.

Переказ – одна із складових частин системи розвитку мовлення молодших школярів.
Класифікація переказів.

Методика поетапної підготовки до усного та писемного переказу творів. Норми оцінювання переказів навчального характеру.

Тема 24. Твори, їх класифікація і методика проведення в початковій школі

Твір – складова частина системи розвитку мовлення. Класифікація творів за різними основами.

Методика підготовки учнів до написання твору.

Типи помилок в учнівських творах та шляхи їх подолання. Методика аналізу і перевірки учнівських творів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього го	у тому числі				
		лк	пр	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	нд	с.р
	150	48	10	10	-	82	150	8	10	-		132
Змістовий модуль 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука												
Тема 1. Наукові основи методики української мови та її місце серед інших наук	6	2	-	-		4	6					6
Тема 2. Теоретико-практичні питання побудови сучасного початкового курсу української мови	8	2	2	-		4	7	2				5
Тема 3. Модelling та конструювання уроків української мови в початкових класах	8	2	-	2		4	8		2			6
Разом за змістовим модулем 1	22	6	2	2		12	21	2	2			17
Змістовий модуль 2. Методика навчання грамоти												
Тема 4. Наукові основи методики навчання грамоти.	6	2	-	-		4	7	2				5
Тема 5. Добуквений період навчання грамоти: його основні завдання та особливості	6	2	-	-		4	6					6
Тема 6. Буквений період навчання	6	2	-	-		4	5					5

грамоти: його основні завдання та особливості													
Тема 7. Післябуквений період навчання грамоти: його основні завдання та особливості	6	2	-	-		4	6						6
Тема 8. Структура уроків української мови та читання в першому класі	10	2	2	2		4	7		2				5
Разом за змістовим модулем 2	34	10	2	2		20	31	2	2				27
Змістовий модуль 3. Методика навчання каліграфії													
Тема 9. Основи початкового оволодіння навичкою письма	6	2	-	-		4	6						6
Тема 10. Методика формування навички письма в учнів початкових класів	10	2	2	2		4	7		2				5
Разом за змістовим модулем 3	16	4	2	2		8	11	2					9
Змістовий модуль 4. Методика вивчення елементів фонетики, лексики, словотвору, граматики, орфографії													
Тема 11. Лінгвістична основа навчання молодших школярів української мови у взаємозв'язку всіх мовних рівнів	7	2	2	-		3	8	2					6
Тема 12. Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоepією та графікою	5	2	-	-		3	5						5
Тема 13. Засвоєння елементів лексики	5	2	-	-		3	6						6
Тема 14. Методика вивчення граматичних понять	5	2	-	-		3	5						5
Тема 15. Методика вивчення частин мови	5	2	-	-		3	6						6
Тема 16. Методика вивчення морфемної будови слова	5	2	-	-		3	5						5

Тема 17. Методика роботи над елементами синтаксису та пунктуації в початкових класах	5	2	-	-		3	6					6
Тема 18. Методика вивчення орфографічного матеріалу	5	2	-	-		3	5					5
Тема 19. Лінгводидактичне спрямування уроку на вивчення орфографічного матеріалу	7	2	-	2		3	8		2			6
Разом за змістовим модулем 4	49	18	2	2		27	54	2	2			50
Змістовий модуль 5. Методика розвитку мовлення учнів початкових класів												
Тема 20. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів. Методи розвитку мовлення.	5	2	-	-		3	8	2				6
Тема 21. Текст, його структура. Побудова текстів, їх аналіз, редагування.	7	2	-	2		3	6					6
Тема 22. Основні напрями роботи з розвитку мовлення	7	2	2	-		3	6					6
Тема 23. Завдання і методика розвитку монологічного мовлення. Усний та письмовий переказ.	5	2	-	-		3	6					6
Тема 24. Твори, їх класифікація і методика проведення в початковій школі	5	2	-	-		3	7		2			5
Разом за змістовим модулем 5	29	10	2	2		15	33	2	2			29
Усього годин	150	48	10	10		82	150	8	10			132

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР

перевірка конспектів – ПК
тестування – Т
колоквіум – К

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіль-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Наукові основи методики української мови та її місце серед інших наук	2		-
2	Тема 2. Теоретико-практичні питання побудови сучасного початкового курсу української мови	2	2	-
3	Тема 3. Моделювання та конструювання уроків української мови в початкових класах	2	-	-
4	Тема 4. Наукові основи методики навчання грамоти.	2	2	-
5	Тема 5. Добуквений період навчання грамоти: його основні завдання та особливості	2	-	
6	Тема 6. Буквений період навчання грамоти: його основні завдання та особливості	2		
7.	Тема 7. Післябуквений період навчання грамоти: його основні завдання та особливості	2		
8.	Тема 8. Структура уроків української мови та читання в першому класі	2		
9.	Тема 9. Основи початкового оволодіння навичкою письма	2		
10.	Тема 10. Методика формування навички письма в учнів початкових класів	2		
11.	Тема 11. Лінгвістична основа навчання молодших школярів української мови у взаємозв'язку всіх мовних рівнів	2	2	
12.	Тема 12. Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоепією та графікою	2		
13.	Тема 13. Засвоєння елементів лексики	2		
14.	Тема 14. Методика вивчення граматичних понять	2		
15.	Тема 15. Методика вивчення частин мови	2		
16.	Тема 16. Методика вивчення морфемної будови слова	2		
17.	Тема 17. Методика роботи над елементами синтаксису та пунктуації в початкових класах	2		
18.	Тема 18. Методика вивчення орфографічного матеріалу	2		
19.	Тема 19. Лінгводидактичне спрямування уроку на вивчення орфографічного матеріалу	2	2	
20.	Тема 20. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів. Методи розвитку мовлення.	2		
21.	Тема 21. Текст, його структура. Побудова текстів, їх аналіз, редагування.	2		
22.	Тема 22. Основні напрями роботи з розвитку мовлення	2		
23.	Тема 23. Завдання і методика розвитку монологічного мовлення. Усний та письмовий	2		

	переказ.			
24.	Тема 24. Твори, їх класифікація і методика проведення в початковій школі	2		
	Усього годин	48	8	-

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Теоретико-практичні питання побудови сучасного початкового курсу української мови	2	-	5
2	Тема 2. Структура уроків української мови та читання в першому класі	2	-	5
3	Тема 3. Методика формування навички письма в учнів початкових класів	2	2	5
4	Тема 4. Лінгвістична основа навчання молодших школярів української мови у взаємозв'язку всіх мовних рівнів	2	2	5
5	Тема 5. Основні напрями роботи з розвитку мовлення	2	2	5
	Усього годин	10	10	25

8. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Тема 1. Моделювання та конструювання уроків української мови в початкових класах	2	-	5
2	Тема 2. Структура уроків української мови та читання в першому класі	2	-	5
3	Тема 3. Методика формування навички письма в учнів початкових класів	2		5
4	Тема 4. Лінгводидактичне спрямування уроку на вивчення орфографічного матеріалу	2		5
5	Тема 5. Текст, його структура. Побудова текстів, їх аналіз, редагування.	2	-	5
	Усього годин	10		25

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Державний стандарт початкової освіти від 21.02.2018 р. (ключові компетентності, мовно-літературна освітня галузь, мета мовно-літературної освітньої галузі, вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти).	4	7	2

2	Характеристика основних змістових ліній мовно-літературної освітньої галузі за Типовими освітніми програмами початкових класів.	5	6	2
3	Принципи побудови шкільних підручників української мови та читання для першого класу. Аналіз підручників з української мови та читання.	5	7	2
4	Види наочних посібників у період навчання грамоти та методика їх використання	4	6	2
5	Типи уроків навчання грамоти. Їх структура та методика проведення	4	7	2
6	Методика ознайомлення учнів з фонетичними уявленнями. Розвиток фонетичного слуху. Робота над усуненням вад мовлення.	4	7	2
7	Види аналітико-синтетичних вправ на кожному етапі буквеного періоду, методика проведення. Види словникових та словниково-логічних вправ, методика проведення.	4	7	2
8	Графічна будова букви, методичні прийоми пояснення елементів друкованих та писаних букв.	4	6	2
9	Засвоєння елементів фонетики у тісному зв'язку з орфоепією та графікою	4	6	2
10	Типи уроків з української мови. Їх структура та методика проведення. Сучасні вимоги до уроку	4	6	2
11	Засоби зв'язку речень у тексті; залежність вибору мовних засобів від ситуації мовлення	4	7	2
12	Ознайомлення учнів із складним реченням	4	7	2
13	Мовний розбір, його види і методика проведення на різних етапах навчання	4	6	2
14	Організації самостійної роботи учнів на уроках граматики і правопису	4	7	2
15	Умови формування орфографічної грамотності	4	7	2
16	Наукові засади методики навчання елементів лексикології в початковій школі. Основні принципи опрацювання лексичних тем.	4	6	2
17	Пропедевтика словотворчої роботи в 1-2; 3-4 класах	4	7	2
18	Структура і зміст програми з розвитку мовлення	4	7	2
19	Конспект інтегрованого уроку української мови та читання	4	76	2
20	Диференціація на уроках української мови як ефективний метод індивідуальної роботи з учнями	4	6	2
Усього годин		82	132	40

10. Методи навчання:

Загальні:

- **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; акроматичне пояснення (індукція, дедукція, традукція), розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.
- **Наочні** методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.
- **Практичні** методи навчання: вправи, практичні й дослідні роботи.
- **Активні** методи навчання: сократівська бесіда, дискусія, кейс-стаді (метод ситуацій).
- **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** LMS (Learning Management System) програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного

навчання (Classroom, Prometheus, Quizlet, Udemy, EdX, Coursera, Brainly, Khan Academy, СК-12). WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

- *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення учнями інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);
- *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

ПР 01 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР 04 - лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;

ПР 06 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація;

ПР 07 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу»;

ПРН 10 – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»;

ПР 12 – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація, презентація.

11. Методи контролю

- оцінка вирішення типових завдань;
- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка рефератів по окремих розділах дисципліни з використанням монографічної і періодичної літератури;
- дистанційний контроль;
- іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти. Іспит

Поточне оцінювання та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	40	100
Поточний контроль										
4	4	4	4	4	4	4	4	4		
Контроль самостійної роботи										
2	3	2	3	2	3	3	3	3		

14. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B	добре	
75–82	C		
68–74	D	задовільно	
60–67	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння

понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;
- відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний

навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування.

Форма підсумкового контролю: іспит.

15. Завдання для іспиту

Іспит з дисципліни включає виконання студентами індивідуальної роботи. Індивідуальна робота студентів полягає у виконанні індивідуального пошукового творчого завдання та складається з наступних етапів:

- обрання однієї із запропонованих тем;
- теоретичне опрацювання теми через збір, конспектування та анотування наукової літератури;
- аналіз зібраних наукових джерел;
- написання творчого звіту про ступінь розробки даної проблеми в сучасній лінгвістичній теорії та практиці у вигляді наукових тез;
- захист звіту.

16. Питання на іспит

1. Методика навчання української мови як педагогічна наука.
2. Наукові основи методики навчання української мови в контексті Нової української школи.
3. Зміст і принципи побудови початкового курсу української мови. Його мета і завдання.
4. Навчання школярів української мови на основі особистісно-орієнтованого і компетентнісного підходів.
5. Методи і прийоми навчання української мови, їхня характеристика.
6. Типи, структура і методика уроків української мови в початковій школі. Сучасні вимоги до уроків української мови в умовах Нової української школи.
7. Основні напрями роботи з розвитку мовлення школярів.
8. Методичні принципи мовленнєвої підготовки школярів. Шляхи засвоєння учнями мовленнєвознавчих понять.
9. Формування в школярів рецептивних і продуктивних видів мовленнєвої діяльності.
10. Державні вимоги до рівня мовленнєвої підготовки школярів.
11. Методика розвитку діалогічного мовлення школярів.
12. Рівні роботи з розвитку мовлення: вимовний, лексичний, граматичний, рівень тексту.
13. Формування в дітей культури мовлення і спілкування.
14. Лінгвістичні і психолого-педагогічні основи методики навчання грамоти школярів.
15. Побудова процесу навчання грамоти за визначеними основними змістовими лініями

16. Державного стандарту початкової освіти та освітньої програми.
17. Розвиток мовленнєвих умінь здобувачів початкової освіти на уроках навчання грамоти.
18. Методика навчання аудіювання.
19. Звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти здобувачів освіти. Прийоми звукового аналізу й синтезу.
20. Зміст і побудова сторінки Букваря в буквенний період навчання грамоти, методика роботи з нею. Принцип розташування літер у Букварі.
21. Зміст, структура і методика уроків читання в буквенний період. Вимоги до уроку читання в період навчання грамоти.
22. Методика роботи над зв'язним текстом у Букварі та сюжетними ілюстраціями до тексту.
23. Засвоєння звукової системи української мови у взаємозв'язку з графічною.
24. Психолого-педагогічні особливості процесу навчання школярів письма. Види робіт.
25. Зміст, структура і методика уроку письма на вивчення нової букви. Елементи правопису під час навчання грамоти.
26. Пропедевтика орфографії на уроках письма в першому класі. Методичні прийоми формування в школярів правописної навички.
27. Мовні помилки і шляхи їх подолання. Методика роботи над помилками різних типів.
28. Сучасний методичний підхід до вивчення мовних тем. Поняття мовної освіти школярів.
29. Методика навчання фонетики, графіки, орфоєпії на уроках української мови в початковій школі.
30. Формування уявлень про текст на уроках української мови в початковій школі.
31. Робота над граматичним ладом дитячого мовлення.
32. Вироблення початкових уявлень про речення і його будову.
33. Методика роботи над словосполученням і реченням.
34. Методика роботи над розділом «Слово».
35. Методика словникової роботи. Види словникових та словниково-логічних вправ, їх значення. Прийоми розкриття лексичного значення слова, виразів.
36. Наукові засади методики навчання елементів лексикології в початковій школі.
37. Основні принципи опрацювання лексичних тем на уроках української мови в початковій школі.
38. Методика вивчення іменника на уроках української мови в початковій школі.
39. Методика вивчення дієслова на уроках української мови в початковій школі.
40. Методика вивчення прикметника на уроках української мови в початковій школі.
41. Методика вивчення числівника на уроках української мови в початковій школі.
42. Методика ознайомлення із службовими словами на уроках української мови в початковій школі.
43. Лінгвістичні засади методики вивчення морфеміки і словотвору в початковій школі.
44. Пропедевтика словотворчої роботи в 1-2 класах.
45. Орфографія як предмет вивчення, поняття про орфограму, лінгвістична природа написань.
46. Методика навчання школярів орфографії. Психологічна природа орфографічної навички.
47. Навчальні диктанти, їх види. Методика проведення різних видів диктантів.
48. Види орфографічних вправ, їх значення у формуванні правописних навичок школярів.
49. Методика різних видів мовного розбору в уроках української мови в початковій школі.
50. Упровадження компетентнісного підходу під час формування в школярів умінь відтворювати зміст почутого або прочитаного тексту.
51. Перекази в системі роботи з розвитку дитячого мовлення. Класифікація основних видів переказів. Система роботи над письмовими переказами в початковій школі, сучасний підхід до їхнього оцінювання.

52. Класифікація творів у методичній літературі. Моделювання уроків написання твору- розповіді, твору-опису, есе.
53. Методика навчання школярів складати власні висловлювання різних типів і стилів. Місце творів у системі роботи зі зв'язного мовлення.
54. Позакласна робота з української мови, її значення і завдання. Основні форми та види.

17. Методичне забезпечення

- 1) робоча навчальна програма дисципліни;
- 2) залікові матеріали;
- 3) конспекти лекцій;
- 4) інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
- 5) інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

18. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі. Методичний посібник. Київ : Освіта, 2006. 268 с.
2. Вашуленко М., Вашуленко О. Про роботу за Букварем нового видання. *Початкова школа*. 2018. № 8. С. 16–21.
3. Вашуленко М., Собко В. Підготовка майбутніх учителів до формування мовно-мовленнєвої компетентності школярів. *Початкова школа*. 2011. № 6. С. 27–31.
4. Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]. <http://nus.org.ua/news/uryadopublikuvav-novyj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvitydokument/> (дата звернення: 01.02.2019).
5. Захарійчук М. Реалізація завдань Нової української школи на основі навчального змісту Букваря (авт. М. Захарійчук). *Початкова школа*. 2018. № 8. С. 26–29.
6. Зимульдінова А., Гірняк С. Мова й мовлення школярів. Наукові засади. *Початкова школа*. 2012. № 11. С. 10–13.
7. Кодлюк Я.П. Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті. Київ : Наш час, 2006. 368 с.
8. Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrain-ska-shkola-compressed.pdf>
9. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів/ За наук. ред. М.С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2010. 364 с.
10. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в перших класах закладів загальної середньої освіти у 2018/2019 навчальному році. *Початкова школа*. 2018. № 6. С. 11–16.
11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. — 40 с.
12. Петрусенко Н. Частина мови. Повторення вивченого про іменник [Текст]: укр. мова: [конспект уроку для 4-го класу]. *Початкова освіта*. 2009. № 39. С. 18–19.
13. Пишняк Н. Спостереження за роллю службових слів у реченні [Текст]: укр. мова. 2-й клас. *Початкова освіта*. 2009. № 47. С. 12–13.
14. Пономарьова К. Пріоритети в навчанні грамоти першокласників НУШ. *Початкова школа*. 2018. № 8. С. 21–26.

15. Типова освітня програма для учнів 1-2 кл. 3-4 кл. <http://osvita.ua/school/program/program-1-4/60407/> (дата звернення: 01.02.2019).

Додаткова література

1. Вишник О. Розвиток мовлення учнів 1-2 класів на засадах взаємодії різних видів мовленнєвої діяльності. *Початкова школа*. 2011. № 5. С. 6–8.
2. Губарева С. Урок української мови у 2 класі. *Початкова школа*. 2018. № 2. С. 14–15.
3. Дубовик С. Організація навчальної мовленнєвотворчої діяльності їх школярів на уроках української мови. *Початкова школа*. 2016. № 7. С. 5–7.
4. Жуганова О. Урок-подорож з української мови для 3 класу. *Початкова школа*. 2018. № 6. С. 25–27.
5. Кальчук М. Дидактична казка на уроках навчання грамоти: з досвіду використання ідей В.О. Сухомлинського. *Початкова школа*. 2011. № 10. С. 8–12.
6. Клименко А. Система вивчення будови слова у початковій школі. *Початкова школа*. 2015. № 10. С. 9–11.
7. Колот М. Творчі види робіт на уроках української мови. *Початкова школа*. 2018. № 3. С. 15–19.
8. Костина Н. Урок української мови, 2 клас. *Початкова школа*. 2018. № 4. С. 18–20.
9. Лавренова М. Види мовного розбору в початкових класах. *Початкова школа*. 2015. № 12. С. 6–10.
10. Логачевська С. Підготовка школярів до самостійної роботи на уроках рідної мови в 3 класі. *Початкова школа*. 2016. № 2. С. 9–12.
11. Лященко М. Поглиблення мовної компетенції майбутніх педагогів у процесі викладання української мови. *Початкова школа*. 2011. № 7. С. 41–43.
12. Одесюк А. Урок української мови у 4 класі. *Початкова школа*. 2018. № 5. С. 39–40.
13. Плигань О., Колісник О. Творчі завдання на уроках української мови. *Початкова школа*. 2018. № 5. С. 19–20.
14. Пономарьова К. Нестандартні форми організації навчання української мови в початкових класах. *Початкова школа*. 2015. № 12. С. 1–6.
15. Пономарьова К. Сучасний урок української мови: компетентнісно орієнтовані цілі та структура. *Початкова школа*. 2015. № 1. С. 21–26.
16. Прищепа О. Запобігання специфічним графікоорфографічним помилкам їх школярів. *Початкова школа*. 2015. № 11. С. 31–33.
17. Решетняк Н. Уроки навчання грамоти (читання). *Початкова школа*. 2018. № 3. С. 20–22. 19. Сібільова А., Зданевич Н. Диференційовані завдання з української мови для 2 класу. *Початкова школа*. 2018. № 1. С. 14–17.
18. Сіранчук Н. Формування лексичної компетентності ого школяра засобом словотворчих вправ. *Початкова школа*. 2016. № 2. С. 4–6.
19. Чадукова О. Узагальнення знань з теми «Іменник». *Початкова школа*. 2018. № 1. С. 22–24.

Інформаційні ресурси

1. Нова мова: проект розвитку української мови: www.novamova.com.ua.
2. Український правопис: www.pravopys.net
3. Освітнянський портал «Острів знань»: <http://ostriv.in.ua>
4. Російсько-українські словники: www.r2u.org.ua.
5. Сайт видавництва «Початкова школа»: <http://www.pochatkova-shkola.net/journal.htm>
6. Сайт «Все для вчителя»: <http://www.uroki.net>
7. Сайт «Освітнянська мережа України»: www.ednu.kiev.ua